

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS IR JAI PAVALDŽIŲ INSTITUCIJŲ VEIKSMŲ CHEMINIO UŽTERŠIMO ATVEJU TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2015 m. vasario 12 d. Nr. V-209

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo 13 straipsniu ir siekdama užtikrinti, kad cheminio užteršimo židiniuose būtų laiku taikomos veiksmingos visuomenės sveikatos priežiūros priemonės:

1. T v i r t i n u Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užteršimo atveju tvarkos aprašą (pridedama).
2. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. lapkričio 10 d. įsakymą Nr. V-775 „Dėl visuomenės sveikatos priežiūros priemonių, kurios atliekamos cheminio užteršimo atvejais, sąrašo patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
3. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministrė

Rimantė Šalaševičiūtė

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS IR JAI PAVALDŽIŲ INSTITUCIJŲ VEIKSMŲ CHEMINIO UŽTERŠIMO ATVEJU TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai pavaldžių institucijų veiksmų cheminio užteršimo atveju tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatytos visuomenės sveikatos priežiūros priemonės, kurios turi būti taikomos esamuose ar įtariamuose cheminio užteršimo židiniuose, ir jų taikymo tvarka.

2. Aprašas taikomas esamais ar įtariamais cheminio užteršimo atvejais gyvenamojoje aplinkoje, visuomeninės paskirties patalpose (išskyrus patalpas, kuriose yra įrengtos darbo vietos ir jose vykdoma veikla, susijusi su cheminiais veiksniais, dėl kurių atsiranda cheminių medžiagų išsiskyrimo į darbo aplinkos orą rizika), kituose objektuose, kuriuose visuomenės sveikatos centrai apskrityse vykdo valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę. Apraše taip pat nustatyti veiksmai, kuriuos reikia atlikti susidarius savivaldybės ir (ar) valstybės lygio ekstremaliajai situacijai dėl cheminio užteršimo ar kilus jos grėsmei.

3. Visuomenės sveikatos centrų apskrityse ir Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos specialistai vyksta tik į lokalizuotus ir (ar) likviduotus cheminio užteršimo židinius ir juose privalo dirbti turėdami (jei reikia, dėvėdami) asmenines apsaugos priemones.

4. Šiame Apraše vartojamos sąvokos ir jų apibrėžtys:

4.1. **cheminio užteršimo židinis** – vieta, kurioje pasklido cheminė (-ės) medžiaga (-os) ar jos (jų) mišiniai, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį aplink tą pasklidimo vietą, kurioje cheminių veiksmų pavojai gresia ten esančių asmenų sveikatai ir (ar) gyvybei;

4.2. kitos Apraše vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II SKYRIUS VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRŲ APSKRITYSE VEIKSMAI

5. Visuomenės sveikatos centrai apskrityse, gavę informacijos apie esamą ar įtariamą cheminį užteršimą:

5.1. jei informacija gauta iš kitų institucijų, nedelsdami informuoja apskrities priešgaisrinę gelbėjimo valdybą arba jai priklausančią priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą arba bendruoju pagalbos telefonu 112 Bendrąjį pagalbos centrą apie esamą ar įtariamą cheminio užteršimo židinį;

5.2. nustatyta tvarka perduoda informaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) Ekstremalių sveikatai situacijų centrui (toliau – Ekstremalių sveikatai situacijų centras);

5.3. pagal kompetenciją įvertina galimą pavojų visuomenės sveikatai, numato įstaigos specialistų tolesnius veiksmus ir priemones.

6. Visuomenės sveikatos centrai apskrityse, gavę iš apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos arba jai priklausančios priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos informacijos apie cheminio užteršimo židinio lokalizavimą ir (ar) likvidavimą:

6.1. įvertinę situaciją priima sprendimą dėl laboratorinių tyrimų tikslingumo;

6.2. kai žinoma užteršimą sukėlusį medžiagą, priėmę sprendimą dėl laboratorinių tyrimų atlikimo tikslingumo, Nacionalinei visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijai pateikia užsakymą atlikti gyvenamosios aplinkos, visuomeninės paskirties patalpų, kitų objektų, kuriuose visuomenės sveikatos centrai apskrityse vykdo valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę, oro laboratorinius tyrimus (pagal priedą);

6.3. gali priimti sprendimą nevykti kartu su Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos specialistais į cheminio užteršimo židinį, jeigu visuomenės sveikatos centrų apskrityse specialistai;

6.3.1. jau buvo nuvykę į lokalizuotą ir (ar) likviduotą cheminio užteršimo židinį ir nustatė matavimo taškus;

6.3.2. suderino su už objektą atsakingu asmeniu / gyvenamosios patalpos gyventoju Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos darbuotojų patekimo į objektą / gyvenamąją patalpą galimybę (ypač poilsio laiku) ir už objektą atsakingo asmens (atstovo) / gyventojų dalyvavimą oro mėginių paėmimo metu;

6.4. gavę laboratorinių tyrimų rezultatus, išvadas dėl tolesnės objekto / teritorijos eksploatacijos pateikia objekto arba teritorijos savininkui (administracijai), gyventojams, savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui ir kt. (priklausomai nuo įvykio masto ir vietos):

6.4.1. jeigu cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija neviršija leistinų normų – teikia išvadą, kad objektas / teritorija yra tinkami eksploatuoti;

6.4.2. jeigu cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija viršija leistinas normas – rekomenduoja objekto arba teritorijos savininkui (administracijai) / gyventojams organizuoti pakartotinę dekontaminaciją ir kontrolinius laboratorinius tyrimus;

6.5. priklausomai nuo įvykio vietos, keičiasi informacija su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų agentūromis, teritorinėmis valstybinėmis maisto ir veterinarijos tarnybomis, Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos teritoriniais skyriais (jeigu į cheminio užteršimo židinį patenka įmonės ar įstaigos, kuriuose yra darbo vietos), kitomis institucijomis ir įstaigomis dėl laboratorinių tyrimų rezultatų, pakartotinių laboratorinių tyrimų atlikimo, informacijos patikslinimo ir pan.;

6.6. atsižvelgdami į cheminių medžiagų savybes, visuomenės sveikatos saugos požiūriu toliau vertina gyvenamąją aplinką, visuomeninės paskirties patalpas, kitus objektus, kuriuose visuomenės sveikatos centrai apskrityse vykdo visuomenės sveikatos saugos kontrolę, jei reikia – teikia siūlymus dėl pakartotinių laboratorinių tyrimų organizavimo, vertina jų rezultatus, teikia išvadas ir pan.;

6.7. asmenims, kuriems kyla ar galėjo kilti grėsmė apsinuodyti, suteikia informaciją (per objekto vadovą, per namo bendrijos pirmininką, susirinkimų metu, informaciniu laišku, informacinėse skrajutėse, stenduose ir pan.) apie tam tikros cheminės medžiagos poveikį sveikatai ir apsinuodijimų profilaktiką, rekomendacijas profilaktiškai pasitikrinti sveikatą;

6.8. teikia rekomendacijas sveikatos priežiūros įstaigoms, švietimo ir ugdymo institucijoms, stacionarinėms globos ir slaugos įstaigoms, valstybės įmonėms, savivaldybės įmonėms, viešosioms įstaigoms, kitoms institucijoms ir organizacijoms dėl jų veiklos apribojimų užterštoje zonoje arba prognozuojamo užteršimo zonoje;

6.9. pagal paklausimą teikia konsultacijas visuomenės sveikatos saugos klausimais kitoms institucijoms ir tarnyboms, dalyvaujančioms likviduojant cheminio užteršimo židinį;

6.10. jeigu cheminio užteršimo židinis yra ilgalaikis, apie atliktus laboratorinius matavimus ir jų rezultatus, židinyje taikomas ar taikytas kitas visuomenės sveikatos priežiūros priemones nedelsdami raštu informuoja Ekstremaliųjų sveikatai situacijų centrą;

6.11. gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai dėl cheminio užteršimo, vykdo Apraše nurodytus veiksmus ir pagal kompetenciją dalyvauja sušaukto savivaldybės Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro veikloje;

6.12. gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai dėl cheminio užteršimo, vykdo Apraše nurodytus veiksmus ir glaudžiai bendradarbiauja su Ekstremalių sveikatai situacijų centru bei kitais visuomenės sveikatos centrais apskrityse (kurių aptarnaujama teritorija pateko ar galėjo patekti į poveikio zoną), teikdami informaciją apie taikomas ar taikytas visuomenės sveikatos priežiūros priemones ir atliktų laboratorinių tyrimų duomenis;

6.13. kaupia ir tvarko cheminio užteršimo židinių duomenis.

7. Jeigu gaunama informacijos apie nežinomos (-ų) cheminės (-ių) medžiagos (-ų) pasklidimą, atlieka Aprašo 5 punkte bei 6.5, 6.8, 6.9, 6.10 (išskyrus informacijos teikimą apie atliktus laboratorinius matavimus ir jų rezultatus), 6.11, 6.12 (išskyrus atliktų laboratorinių tyrimų duomenų teikimą) ir 6.13 papunkčiuose nurodytus veiksmus.

III SKYRIUS

NACIONALINĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS LABORATORIJOS VEIKSMAI

8. Nacionalinė visuomenės sveikatos priežiūros laboratorija:

8.1. užtikrina, kad, apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybai arba jai priklausančiai priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai lokalizavus ir (ar) likvidavus cheminio užteršimo židinį, visuomenės sveikatos centrui apskrityse pateikus raštišką užsakymą (poilsio laiku arba nesant galimybės pateikti užsakymo raštu, galima užsakymą pateikti žodžiu (telefonu), o raštišką užsakymą pateikti po įvykio artimiausią visuomenės sveikatos centro apskrityje darbo dieną), per 2 valandas darbo laiku ar per 6 valandas poilsio laiku darbuotojai išvyktų imti oro mėginių ir atlikti laboratorinių tyrimų;

8.2. informaciją apie laboratorinių tyrimų rezultatus visuomenės sveikatos centrams apskrityse teikia nedelsdama žodžiu (telefonu), o per 4 val. po tyrimų atlikimo pateikia laboratorinių tyrimų protokolus elektroniniu paštu arba faksu.

IV SKYRIUS

EKSTREMALIŲ SVEIKATAI SITUACIJŲ CENTRO VEIKSMAI

9. Ekstremalių sveikatai situacijų centras:

9.1. gavęs informacijos poilsio laiku apie esamą ar įtariamą cheminio užteršimo židinį, organizuoja jos perdavimą visuomenės sveikatos centrams apskrityse, kurių aptarnaujama teritorija pateko ar galėjo patekti į poveikio zoną;

9.2. įvertinęs gautą informaciją apie pasklidusias chemines medžiagas ar jų mišinius, teikia informaciją apie tų cheminių medžiagų ar jų mišinių savybes, jų poveikį visuomenės sveikatai, apsinuodijimų rizikos veiksnius, profilaktiką, pagal kompetenciją visą parą konsultuoja gyventojus ir kitus suinteresuotus asmenis apsinuodijimų klausimais;

9.3. konsultuoja visuomenės sveikatos centrą apskrityje cheminio užteršimo atveju jo aptarnaujamoje teritorijoje;

9.4. gavęs informacijos apie gresiančią ar susidariusią savivaldybės ir (ar) valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl cheminio užteršimo, nedelsdamas informuoja Sveikatos apsaugos ministeriją;

9.5. gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai dėl cheminio užteršimo, apibendrina iš visuomenės sveikatos centrų apskrityse gautą informaciją apie taikomas ar taikytas visuomenės sveikatos priežiūros priemones, laboratorinių tyrimų duomenis ir prognozuoja galimus padarinius visuomenės sveikatai bei teikia siūlymus dėl poveikio visuomenės sveikatai mažinimo.

V SKYRIUS

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS VEIKSMAI

10. Sveikatos apsaugos ministerija užtikrina, kad, gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai dėl cheminio užteršimo, būtų sušauktas Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremaliųjų situacijų operacijų centras.

11. Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro veikla organizuojama vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. V-601 „Dėl Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro sudarymo ir jo nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais nuostatais.

Sveikatos apsaugos ministerijos ir jai
pavaldžių institucijų veiksmų
cheminio užteršimo atveju
tvarkos aprašo
priedas

(Mėginio (-ių) laboratorinio tyrimo cheminio užteršimo atveju užsakymo forma)

**MĖGINIO (-IŲ) LABORATORINIO TYRIMO CHEMINIO UŽTERŠIMO ATVEJU
UŽSAKYMAS NR. _____**

20_____m. _____ d.

(vieta)

1.

Užsakovas _____

(įstaigos pavadinimas, adresas, telefonas, faksas, el. paštas)

2. Cheminio užteršimo židinio vieta ir trumpas jos apibūdinimas: _____

(objekto adresas, telefonas ir kt.)

3. Tyrimų objektas (oras, skystis ir kt.) _____

4. Planuojama mėginio (-ių) paėmimo data ir / ar laikas: _____

5. Mėginio (-ių) duomenys:

Eil. Nr.	Mėginio (-ių) paėmimo vieta objekte (patalpos pavadinimas, numeris, matavimo taškas ir kt.)	Mėginių kiekis (vnt.)	Tiriami parametrai (teršalas)	Pastabos
1	2	3	4	5

6. Papildomi duomenys: _____

7. Specialistas, sudaręs tyrimų planą: _____

(pareigos, vardas, pavardė, telefonas)

8. Užsakovas: _____

(pareigos, vardas, pavardė, parašas)